

Liite 1.

Kuvioiden 2.–4. ja Liitetaulukon 1. sisältökuvaus lähteestä Työvoiman saatavuus ja kohtaanto. Käsitteet 2023. TEM, KEHA-keskus. <https://tyomarkkinatori.fi/teemasivut/tyovoiman-saatavuus-ja-kohtaanto>.

Käsite	Käsitteen kuvaus
Kohtaanto-ongelma	<p>Kohtaanto-ongelma on tilanne, jossa tietyille ammatille olisi samanaikaisesti sekä kysyntää että tarjontaa, mutta nämä eivät syystä tai toisesta kohta. Kohtaanto-ongelmaa mallintamalla voidaan erottaa tasapainoammatit ja kohtaanto-ongelma-ammatit toisistaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kohtaanto-ongelma saadaan laskemalla neliöjuuri toiseen potenssiin korotetuista työttömyysasteesta sekä vakanssiasteesta ja jakamalla se neliöjuurella, jonka arvo on kaksi. Suhteellinen kohtaanto-ongelma siten kuvaa työmarkkinoiden kohtaanto-ongelman suuruutta prosenttilukuna eli muuttuja saa arvoja väliä 0–100 %. Muuttuja on laskettu kahden tekijän tulona: ensinnäkin on laskettu UV-koordinaatistossa sijaitsevan pisteen etäisyys origosta siten, että piste, jossa sekä vakanssi- että työttömyysaste ovat 100 %, saa arvon 100 %. Muuttujan toinen komponentti kuvaa, kuinka lähellä origosta pisteeseen piirretyn janan kulma on 45 astetta, eli tilannetta, jossa yksittäisen UV-koordinaatistossa sijaitsevan havainnon kohtaantotilanne ei ole vinoutunut joko työvoimapulaa tai ylitarjontaa kohti. Käytössä on 12 kuukauden liukuva keskiarvo kausivaihtelun vaikutuksen välttämiseksi.
Palkkadesiili	<p>Palkkoihin sisällytetään kaikkien yrityksen palveluksessa olevien työntekijöiden rahamääräiset korvaukset kuukauden aikana tehdystä työstä. Palkat sisältävät kaikki työntekijöiltä kannettavat tuloverot ja sosiaaliturvamaksut sekä lisäksi erilaiset lisätyöt (ylityö, yötyö), bonukset ja lomarahat. Palkkaan sen sijaan eivät kuulu optiot, työn tekemiseen liittyvät kulut ja työnantajan sosiaaliturvamaksut.</p> <ul style="list-style-type: none"> Desiilien avulla jakauma jaetaan kymmeneen yhtä paljon tapauksia (esim. henkilöitä tai kotitalouksia) sisältävään kvanttiliin. Desiilistä käytetään joskus myös nimitystä kymmenespiste, koska se ilmoittaa muuttujan arvot, joiden alapuolelle jakaumassa jää 10 % 20 %, ..., 90 % tapauksista. Tulonjaon kehitystä kuvattaessa verrataan usein ylintä ja alinta desiiliä keskenään. Ammattikohtainen palkkataso on Tilastokeskuksen palkkarakennetilastosta laskettu palkansaajien kokonaisansioiden mediaani. Tilaston julkaisuviive on noin puolitoista vuotta. Analyysissä ammatteja on luokiteltu sen mukaan ylittääkö ammatin mediaaniansio 16 euroa tunnissa, eli 90 prosenttia palkansaajien mediaaniansiosta.
Tasapaino	<p>Tasapaino on tilanne, jossa ei ole työttömyyttä tai työvoimapulaa. Tasapainotilanteessa työpaikkojen määrä ja työvoima ovat tasapainossa.</p>
Työvoima	<p>Työvoima kuvastaa ammatin henkilöitä, jotka ovat työttöminä tai työllisiä.</p> <ul style="list-style-type: none"> Työvoimaan luetaan kaikki henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat työllisiä tai työttömiä. Työvoimaan kuuluvuus on ratkaistu eri rekistereistä saatujen tietojen perusteella. Työllisyyden tilastoinnissa on Suomessa valittava joko ajantasaisuuden tai tarkkuuden väliä: Työvoimatutkimus julkaistaan kuukausittain muutamien viikojen viiveellä, mutta kyselyaineisto ei mahdollista tarkkaa alue- ja ammattiluokkakohtaista seurantaa. Työssäkäyntitilasto on erinomainen lähde ammattikohtaiselle tilastotiedolle, mutta tiedot saadaan vain kerran vuodessa ja kahden vuoden viiveellä.

Työvoimapula/yli- tarjonta	<p>Työvoimapulalla tai ylitarjonnalla voidaan kuvata ammattien tilannetta kysynnän ja tarjonnan näkökulmasta. Ammatissa voi olla ylitarjontaa, tasapainotila tai työvoimapulaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työvoimapulan volyyymi on laskettu suhteuttamalla koko maassa auki olevat tietyn ammattiryhmän paikat saman ammatin työttömänä oleviin työnhakijoihin. Työvoimapulan volyyymi lasketaan vähentämällä avoimien työpaikkojen määrästä vapaana olevan työvoiman määrä kyseisessä ammatissa (ja alueella). Avoimien työpaikkojen (ks. Avoimet työpaikat) määrässä on korjattu julkisen työnvälityksen alipeitto (erityis-)asiantuntijatehtävien osalta. • Yli- tarjontaa voidaan kuvata negatiivisella luvulla. Yli- tarjontaa voidaan nähdä esiintyvän sellaisissa ryhmissä, joissa avoimia työpaikkoja on auki vähemmän kuin mitä TE-toimistoissa on sellaisia työttömiä työnhakijoita, joilla ei pitäisi tilastojen valossa olla huomattavia esteitä työllistymiselle. • Käytössä on 12 kuukauden liukuva keskiarvo kausivaihtelun vaikutuksen välttämiseksi.
Työttömyysaste	<p>Työttömyysaste on työttömien prosenttiosuus saman ikäisestä työvoimasta eli työllisistä ja työttömistä. Koko väestön työttömyysaste lasketaan 15–74-vuotiaiden työttömien prosenttiosuutena saman ikäisestä työvoimasta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työttömyysaste lasketaan jakamalla työttömät työnhakijat työvoimalla. • Käytössä on 12 kuukauden liukuva keskiarvo kausivaihtelun vaikutuksen välttämiseksi.
Vakanssiaste	<p>Avoimien työpaikkojen aste eli vakanssiaste tarkoittaa avoimien työpaikkojen määrän suhdetta täytettyjen ja avoimien työpaikkojen summaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avointen työpaikkojen summa jaetaan täytettyjen ja avoimien työpaikkojen summalla. • Käytössä on 12 kuukauden liukuva keskiarvo kausivaihtelun vaikutuksen välttämiseksi.